

tribuna | ALBERT B. BERNAUS. Promotor de l'Agència del Cens Nacional del Poble Català

Una nova estratègia de l'autodeterminació

El món ha canviat i els pobles ja són reconeguts com a subjectes de dret internacional, si es presenten com a tals, sense limitar-se a la democràcia de l'estat de la nació aliena que els pretén assimilar

Més enllà de situacions conjunturals, és un fet reconegut que des de les generalitats i els consells dels territoris de la nació catalana no és viable una consulta d'autodeterminació del poble català. Són òrgans descentralitzats dels sistemes polítics espanyol i francès i es deuen a ells. Però això no impedeix organitzar consultes d'autodeterminació per canals externs a aquests òrgans i sense les divisions que ells propicien.

La constitució espanyola, per exemple, com quasi totes les del món, no tracta del dret a l'autodeterminació dels pobles del seu estat. Això és en virtut d'un principi de dret internacional dit d'autonomia constitucional dels estats.

Però, d'altra banda, hi ha també el principi de dret internacional d'igualtat de drets de tots els pobles i del seu dret a l'autodeterminació –siguin o no siguin territoris colonials– per decidir si es volen constituir en un nou estat. Aquest principi és proclamat a la Carta de les Nacions Unides, té força de *Jus Cogens* (norma imperativa) reafirmat i desenvolupat en els darrers anys, però sense que l'ordenament jurídic internacional obligui els estats plurinacionals signataris a codificar internament l'exercici del dret d'autodeterminació dels pobles annexionats que no s'han assimilat.

Aquests dos principis de dret internacional no són oposats directament entre ells, l'un no anul·la l'altre ni en depèn. Concretament, el fet que l'Estat espanyol faci ús del seu dret de no reglamentar el dret a l'autodeterminació del poble català, només implica que la consulta d'autodeterminació s'haurà d'organitzar des de fora dels òrgans d'aquell estat. Ja s'han donat situacions similars en algunes consultes populars en els darrers vint anys, amb intervenció d'observadors i mediadors internacionals. Cada poble

Presentació a Barcelona d'una campanya de recollida de signatures per reclamar el dret a convocar un referèndum per a l'autodeterminació. / ORIOL DURAN

mereix la mediació internacional per mètodes diferents.

Si s'assumeixen les tesis exposades, se'n dedueix la necessitat d'una nova estratègia democràtica del poble català, diferent del que s'ha fet en els darrers 150 anys. El món ha canviat i els pobles ja són reconeguts com a subjectes de dret internacional –si es presenten com a tals– sense limitar-se a la democràcia de

l'estat de la nació aliena que els pretén assimilar.

En aquesta línia, una de les primeres bases que han de conformar la nova estratègia és el fet que qui ha de decidir si es vol constituir en estat és el poble de la nació catalana, el poble que no té estat; atenent dictàmens del Tribunal Internacional de Justícia de les Nacions Unides (La Haia), el qual –en els casos d'autode-

terminació– fa la distinció entre el poble subjecte d'aquest dret i el conjunt de la població que resideix al mateix territori. I així s'ha procedit en diversos casos. És a dir, els ciutadans que senten com a seva una nació que ja té estat propi no formen part –per lògica definició– d'un poble sense estat. Si ho veiéssim d'una altra manera, estaríem considerant el poble català com una mena de subpoble, com una part dels pobles espanyol i francès, i ja no tindríem raó substancial per parlar de nació catalana.

- Ja s'han donat situacions similars en algunes consultes populars en els darrers vint anys, amb intervenció d'observadors i mediadors internacionals

La posada en pràctica d'aquesta nova base estratègica ja ha començat fa temps des de la societat civil, amb les inscripcions voluntàries al cens formal de persones de tota la nació catalana, que no en reconeixen una altra com a pròpia, sense distinció d'origen de naixement ni de llengua parlada. Procediment similar als de diferents països com ara França i els Estats Units d'Amèrica, on no s'utilitza per a les eleccions el cens estadístic de població i on el futur elector ha de demanar la seva inscripció al cens electoral per poder votar. Sí, a fora de la democràcia de l'estat de dret també hi ha dret i democràcia, per preparar l'autodeterminació. Fer ús d'aquests fets permet, a més, posar en pau l'independentisme amb els polítics nacionalistes i independentistes que actuen dintre dels òrgans dels estats espanyol i francès, perquè puguin continuar defensant-hi els interessos del dia a dia de la nació catalana.